

Брюксел, 3 юли 2026 г.
(OR. en)

11131/26

ECOFIN 921
UEM 325
SOC 450
EMPL 252
COMPET 865
ENV 841
EDUC 307
ENER 463
JAI 901
GENDER 138
JEUN 181
SAN 539
ECB
EIB

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Нидерландия

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, преработен и съгласуван в различните комитети на Съвета и финализиран от Икономическия и финансов комитет въз основа на предложението на Комисията COM(2026) 219 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Нидерландия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета¹, и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси², и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

¹ Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>)

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) В Регламент (ЕС) 2024/1263 се определят целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж, устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в рамките на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки.
- (2) На 25 ноември 2025 г. Комисията прие становище относно проекта на бюджетен план на Нидерландия за 2026 г. На същата дата, въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, Комисията прие Доклад за механизма за предупреждение за 2026 г., в който Нидерландия беше посочена сред държавите членки, за които е необходим задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, препоръка за препоръка на Съвета относно човешкия капитал в Европейския съюз, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2026 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната³ на 21 април 2026 г., а съвместния доклад за заетостта и препоръката относно човешкия капитал – на 9 март 2026 г.
- (3) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува компас за конкурентоспособността – стратегическа рамка, която има за цел да повиши глобалната конкурентоспособност на Съюза през следващите пет години. В него трите преобразяващи императива – иновации, декарбонизация и конкурентоспособност, и сигурност – се определят като стълбове от критично значение за устойчив икономически растеж. След публикуването на компаса за конкурентоспособността той служи като основа за работата на европейския семестър, като гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на ЕС, и създава единен подход към икономическото управление, насърчаващ устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

³ ОВ С, C/2026/2434, 28.4.2026 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) През 2026 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с последния етап от прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ)⁴. Плановите за възстановяване и устойчивост (ПВУ), заедно с финансирането по линия на политиката на сближаване, бяха от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като в плановите трябваше да бъдат включени мерки за ефективно справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните цикли, а в програмите, финансирани по линия на европейската политика на сближаване, трябваше да бъдат отчетени специфичните за всяка държава препоръки. Тъй като наближава край на срока на прилагане на МВУ, продължава да бъде изключително важно да се поддържат и надграждат реформите и инвестициите, подкрепяни и изпълнявани по линия на МВУ, по-специално тези, които допринасят за справяне с предизвикателствата, посочени в специфичните за всяка държава препоръки.
- (5) На 3 юни 2026 г. Комисията публикува доклада за Нидерландия за 2026 г. В него беше оценен напредъкът на Нидерландия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки за 2025 г. и беше направен преглед на изпълнението от страна на Нидерландия на ПВУ. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Нидерландия. В него бяха оценени също напредъкът на Нидерландия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

⁴ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Нидерландия. Основните констатации от извършената от службите на Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Нидерландия за целите на посочения регламент бяха публикувани през 20 май 2026 г.⁵ На 3 юни 2026 г. Комисията заключи, че в Нидерландия вече не са налице макроикономически дисбаланси. По-конкретно през годините бяха налице уязвимости, свързани с високите равнища на задлъжнялост на домакинствата, жилищния пазар и големия излишък по текущата сметка, но в последно време те намаляха. В последно време големият излишък по текущата сметка леко намаля, като част от него е структурен, тъй като Нидерландия действа като ключов европейски търговски център и много многонационални предприятия имат седалище в страната. Успоредно с това от гледна точка на спестяванията и инвестициите намаляването на излишъка отразява факта, че в последно време вътрешното търсене е основният фактор, допринасящ за растежа на реалния БВП, и че търсенето нараства по-бързо, отколкото в останалата част от еврозоната, макар изходните равнища да са по-ниски. Излишъкът по текущата сметка не се очаква да нарасне през тази или следващата година. Цените на жилищата продължават да нарастват видимо на фона на намаленото предлагане на жилища. Задлъжнялостта на домакинствата като дял от БВП отново намаля през 2025 г., макар и по-бавно от преди, тъй като броят на заемите, получени при по-ниски лихвени проценти, нарасна. Задлъжнялостта на домакинствата може да се стабилизира през следващите години, а рисковете, свързани с високата задлъжнялост на домакинствата, са частично смекчени от преобладаващото наличие на ипотечни кредити с фиксиран лихвен процент. Бяха предприети някои мерки на политиката за увеличаване на предлагането на жилища, а последната програма за държавни инвестиции, включително инвестициите в жилища, би могла да спомогне за намаляването на излишъка по текущата сметка в средносрочен план. В перспектива ефективното увеличаване на предлагането на жилища и справянето с данъчните стимули, благоприятстващи финансираното с дълг придобиване на жилища, могат да спомогнат за намаляването на цените на жилищата и за трайното намаляване на задлъжнялостта на домакинствата, докато стимулирането на вътрешните инвестиции може да допринесе за допълнително намаляване на излишъка по текущата сметка. Европейският семестър ще осигури рамката за наблюдение на напредъка по жилищните реформи.

⁵ SWD(2026) 140 final.

- (7) На [дата], въз основа на оценката и препоръката на Комисията, Съветът прие препоръка, с която одобри националния средносрочен фискално-структурен план на Нидерландия от април 2026 г.⁶ Планът, представен в съответствие с член 15, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263, обхваща периода от 2026 г. до 2030 г. и представя фискална корекция, разпределена за четири години. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи: 4,7% през 2026 г., 3,5% през 2027 г., 3,1% през 2028 г., 3,5% през 2029 г. и 3,7% през 2030 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени въз основа на базовата 2025 година на 4,7% през 2026 г., 8,4% през 2027 г., 11,7% през 2028 г., 15,6% през 2029 г. и 19,9% през 2030 г. Настоящата препоръка заменя препоръката от 21 януари 2025 г.⁷ Въпреки това максималните темпове на растеж на нетните разходи, определени в нея за 2025 г., а именно 3,5% годишно и 10,4% кумулативно спрямо базовата 2023 година, продължават да бъдат от значение за оценяване на съответствието до 2025 г. включително.
- (8) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията прикани държавите членки да поискат задействането по координиран начин на националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана⁸, като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г. Държавите членки все още могат да поискат задействането на националната клауза за дерогация по всяко време до 2028 г., ако отговарят на критериите, определени в член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

⁶ Препоръка на Съвета от [дата] за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Нидерландия от април 2026 г. (ОВ [ОВ: да се въведат съответните данни за публикацията в ОВ]).

⁷ Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за определяне на плана за нетните разходи на Нидерландия (ОВ С, С/2025/648, 10.2.2025 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/648/oj>).

⁸ Съобщение на Комисията „Създаване на възможност за увеличаване на разходите за отбрана в рамките на Пакта за стабилност и растеж“, Брюксел, 19 март 2025 г., С(2025) 2000 final.

- (9) На 14 април 2026 г. Нидерландия представи своя годишен доклад за напредъка за 2026 г.⁹ относно спазването на препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи и изпълнението на реформите и инвестициите в отговор на основните предизвикателства, посочени в специфичните за държавата препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на Нидерландия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.
- (10) Растежът на реалния БВП през 2025 г. беше 1,8%, а инфлацията по ХИПЦ беше 3,3%. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 1,0% през 2026 г. и с 1,1% през 2027 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 3,2% през 2026 г. и 2,5% през 2027 г.
- (11) Въз основа на данни, предоставени от Евростат¹⁰, дефицитът на сектор „Държавно управление“ на Нидерландия се е увеличил от 0,7% от БВП през 2024 г. до 1,6% през 2025 г. Увеличението на дефицита през 2025 г. отразява главно нарастващите текущи разходи и публични инвестиции, както и структурните намаления на данъка върху доходите на физическите лица. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда дефицит, възлизащ на 2,5% от БВП през 2026 г. и на 1,9% от БВП през 2027 г. Увеличението на дефицита през 2026 г. отразява главно временния ефект от реформата на военната пенсионна система, която изисква трансфер на приблизително 0,7% от БВП от правителството към частен пенсионен фонд.

⁹ Годишните доклади за напредъка за 2026 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

¹⁰ Евростат, Европейски показатели, 22 април 2026 г.

- (12) Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция¹¹, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е била експанзионистична – с 0,8% от БВП през 2025 г. Очаква се тя да бъде като цяло неутрална както през 2026 г., така и през 2027 г.
- (13) Въз основа на данни, предоставени от Евростат¹², консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ на Нидерландия се е увеличил от 43,8% от БВП в края на 2024 г. до 44,4% от БВП в края на 2025 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайния срок за изготвянето на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 46,9% до края на 2026 г. и да остане като цяло стабилно на 47,0% до края на 2027 г. Увеличението през 2026 г. отразява главно заемите на TenneT, оператора на електропреносната система на Нидерландия, и за EBN, държавното енергийно дружество.
- (14) Въз основа на данни на Евростат¹³ общият размер на разходите на сектор „Държавно управление“ за отбрана в Нидерландия възлиза на 1,7% от БВП през 2025 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда те да достигнат 1,9% от БВП през 2026 г.¹⁴

¹¹ Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики – както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

¹² Евростат, Европейски показатели, 22 април 2026 г.

¹³ Евростат, държавни разходи по класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ).

¹⁴ Определението на НАТО за разходите за отбрана се различава от определението за разходите за отбрана по КОФОГ. Освен това може да са налице различия, дължащи се на момента на вписване на разходите, по-специално за военно оборудване, тъй като докладването в рамките на НАТО не следва националните счетоводни правила по отношение на момента на вписването.

- (15) Съюзът продължава да е изправен пред рискове от прекъсване на енергийните доставки и повишена нестабилност на цените, изострени от геополитическото напрежение, което засяга световните пазари на нефт и газ. Опитът от енергийната криза от 2022 – 2023 г. показва, че широкообхватните и нецеленасочени мерки водят до големи фискални разходи и са социално и икономически неефективни. След избухването на войната в Близкия изток през февруари 2026 г. Нидерландия прие мерки на фискалната политика за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията върху домакинствата и предприятията¹⁵. Те включват извънреден енергиен фонд, насочен към подпомагане на най-уязвимите домакинства с високи сметки за енергия през зимата на 2026 – 2027 г., постоянно увеличение на необлагаемата надбавка за пътуване и целеви намаления на ставката на данъка върху моторните превозни средства за микробуси и камиони за доставки за 2026 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. фискалните разходи за тези мерки се очаква да възлязат на по-малко от 0,1% от БВП през 2026 г.
- (16) Въз основа на изчисленията на Комисията нетните разходи в Нидерландия нараснаха с 7,2% през 2025 г. и с 10,6% кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Растежът на нетните разходи през 2025 г. надхвърля максималния темп на растеж, препоръчан от Съвета през януари 2025 г., което съответства на отклонение от 1,5% от БВП на годишна база. Когато 2024 г. и 2025 г. се разглеждат заедно, се очаква кумулативният темп на растеж на нетните разходи също да бъде над препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 1,0% от БВП в кумулативно изражение.

¹⁵ Това отразява положението към крайната дата на изготвяне на прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. (4 май 2026 г.).

- (17) Въз основа на изчисленията на Комисията нетните разходи в Нидерландия се очаква да нараснат с 4,9% през 2026 г. Прогнозният ръст на нетните разходи през 2026 г. е над максималния темп на растеж, препоръчан от Съвета на [дата], което съответства на отклонение от 0,1% от БВП в годишно изражение.
- (18) В рамките на нидерландската система за данъчно облагане на частните доходи е налице различно третиране на определени активи спрямо други, което изкривява разпределението на капитала и икономическите решения. По-специално приспадането на лихвите по ипотечните кредити – в съчетание с ниския данък върху условно изчислената рента на жилищата – поражда силно изразена „данъчна благосклонност“ към инвестиране в жилища, което често е финансирано с дълг, вместо към инвестиране в акции и облигации. Освен това преференциалното данъчно третиране обхваща и пенсионни вноски и активи, държани в предприятия с ограничен брой акционери, в които акциите са собственост само на няколко физически лица. Междувременно доходите на домакинствата от спестявания и инвестиции се облагат с предполагаеми, а не с действителни норми на възвръщаемост – практика, която може да доведе до риск от усилване на икономическите цикли, ако нормите не отчитат действителните резултати. Правителството започна да обмисля преход към данък върху нарастването на капитала, вероятно към 2028 г. Прилагането на реформи, с които се намалява това неравно данъчно третиране – както в рамките на видовете активи, така и между тях – ще намали възможностите за данъчен арбитраж, ще укрепят данъчната система като автоматичен стабилизатор, ще смекчат икономическите неравенства и ще насърчи по-ефективното разпределение на капитала. Като се има предвид ролята му за стимулиране на висока задлъжнялост на домакинствата, намаляването на неравното данъчно третиране е от значение и за преодоляването на макроикономическите дисбаланси.

- (19) В допълнение към горепосочените данъчни стимули надценяването на жилищния пазар се подхранва от ограничената способност на предлагането на нови жилища да отговори на голямото търсене, подхранвано от нарастването на населението и все по-малките домакинства. Очаква се недостигът на жилища да надхвърли 400 000 жилища през 2025 г.¹⁶ За да се увеличи предлагането на жилища чрез премахване на основните пречки, които понастоящем възпрепятстват строителството, правителството би могло да постигне напредък по плановете си за рационализиране на процесите на планиране и издаване на разрешения, чието завършване отнема средно до 6 – 7 години, както и да опрости нормативната уредба в областта на строителството. Освен това може да се предостави повече земя за строителството на нови жилища. Налице са няколко други пречки, които възпрепятстват напредъка, включително недостиг на работна ръка и ограничения за строителството, свързани с прекомерното отлагане на азот и претоварването на електроенергийната мрежа. Увеличаването на предлагането на жилища е от значение за смекчаване на макроикономическите дисбаланси.
- (20) Недостатъчно развитият частен пазар на жилища под наем в Нидерландия поражда значителни предизвикателства, свързани с финансовата достъпност и наличността, и повишава риска от бедност за домакинствата с ниски и средни доходи. Въпреки че неотдавнашните мерки на политиката, като например разширяването на регулираните наеми, осигуриха облекчение за някои наематели, те също така допринесоха – наред с по-високите лихвени проценти и данъчните промени – за намаляването на броя на жилищата, отдавани под наем. Тази тенденция се дължи на факта, че наемодателите продават имоти на обитателите на наетите жилища, което допълнително води до намаляване на наличието на жилища за отдаване под наем, докато жилищата, наети над тавана на цените, се увеличават. За да се стимулира растежът на частния сектор за отдаване под наем, инвестициите в частния пазар за отдаване под наем биха могли да станат по-привлекателни чрез рекалибриране на регулираните наеми, за да са в по-голяма степен в съответствие с оценките на имотите, като същевременно се избегне връщане към прекомерно високи наеми. Подобно балансирано рекалибриране може да спомогне както за увеличаване на цялостното предлагане на жилища, така и за намаляване на стимулите за поемане на ипотечен дълг за закупуване на жилище, което от своя страна би подпомогнало смекчаването на макроикономическите дисбаланси.

¹⁶ Въз основа на изчисления и прогнози на Европейската комисия и на Съвместния изследователски център (JRC). За повече подробности вж. Balouktsi et al. (2026 г.) Housing investment needs in the EU (Нужди от инвестиции в жилища в ЕС). [JRC Technical Report 144419](#).

- (21) Нидерландската система за дългосрочни грижи е изправена пред значителни предизвикателства, свързани със застаряващото население, скъпите институционални грижи и щедрото покритие на лицата на издръжка. Нидерландия се представя добре в сравнение с повечето държави членки по отношение на адекватността, наличността и качеството на системата за дългосрочни грижи, както и по отношение на числеността на работната сила в тази област. Системата обаче оказва все по-голям натиск върху държавния бюджет. През 2022 г. общите разходи за дългосрочни грижи в Нидерландия възлизаха на 3,8% от БВП, което е най-високата стойност в ЕС, и според доклада на Комисията от 2024 г. относно застаряването на населението се очаква те да нараснат до 5,7% от БВП до 2070 г. Мерките за справяне с това увеличение биха могли да включват привеждане на доплащанията, т.е. собствените вноски на пациентите, в съответствие с цената на грижите, които получават, в рамките на различните видове социални обезщетения. Разходната ефективност на системата може да е по-добра, ако пациентите правят избора си на мястото за грижи въз основа на индивидуалните си нужди от грижи, а не въз основа на размера на минималното доплащане от тяхна страна. В коалиционното споразумение на новото правителство са налице усилия за подобряване на разходната ефективност, включително с цел постигане на структурни икономии от около 0,2% от БВП през настоящия мандат. Допълнителни инвестиции в превенция, за да се забави настъпването на нуждите от дългосрочни грижи и по-нататъшно подобряване на предоставянето на грижи в общността също биха могли да помогнат за намаляване на разходите. Тези подобрения биха могли да гарантират по-ефективното разпределение на социалните обезщетения от системата, без да се прави компромис с високото покритие и качеството на системата.
- (22) Систематичното, съдържателно и навременно участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на инструментите за финансиране на Съюза, както и в контекста на европейския семестър.

- (23) Изпълнението на програмите на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), в Нидерландия е над средния темп за ЕС както по отношение на подбора на проекти, така и по отношение на плащанията. Важно е да се запази настоящата динамика, като същевременно се увеличи максимално въздействието на инвестициите по места. Нидерландия вече предприема действия в рамките на своите програми по политиката на сближаване за повишаване на конкурентоспособността и растежа. От съществено значение е да се гарантира, че новите инвестиции, определени от Нидерландия в нейния междинен преглед на фондовете на политиката на сближаване, по-специално тези, свързани с петте приоритета, определени в Регламента за междинния преглед¹⁷, се осъществяват бързо и ефективно.
- (24) Нидерландия е изправена пред няколко предизвикателства, свързани с недостатъчните инвестиции в научни изследвания и иновации и ограничения достъп до финансиране за стартиращи и разрастващи се предприятия, продължаващата зависимост от изкопаеми горива, наред с пречките пред инфраструктурата на електроенергийната мрежа, сегментацията на пазара на труда и недостига на работна ръка и умения, включително ниските постижения в областта на основните умения и недостатъчното участие в областта на НТИМ, особено сред по-слабо представените групи.

¹⁷ Регламент (ЕС) 2025/1914 на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2025 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед.

- (25) По отношение на екосистемата за иновации на Нидерландия са налице стабилни рамкови условия за научни изследвания и иновации, но интензитетът на научните изследвания и развойната дейност в публичния сектор остава под средната за ЕС, а интензитетът на научните изследвания и развойната дейност в частния сектор изостава от държавите с най-високи резултати в ЕС (Швеция, Дания и Финландия) и от световните лидери в областта на иновациите, като например Съединените щати. Ако тези пропуски не бъдат отстранени, е налице риск напредъкът в областта на научните изследвания и развойната дейност да се забави още повече. За да се справи с тези предизвикателства, нидерландското правителство обяви план за действие за постигане на целта от 3% от БВП за инвестиции в областта на научните изследвания и развойната дейност до 2030 г., включително инициативи на политиката като създаването на Национална агенция за революционни иновации, преразгледана промишлена политика в ключови сектори като полупроводниците или биотехнологиите и подкрепа за регионалните иновационни клъстери. Прилагането на тези мерки обаче все още е на ранен етап. Осигуряването на съгласуваност между тези инициативи и действащата национална технологична стратегия е от съществено значение, за да се избегне фрагментирането на политиката и да се увеличи максимално нейната ефективност. Засилването на обществената подкрепа за иновациите може да спомогне за стимулиране на иновационната среда, повишаване на растежа на производителността и поддържане на позицията на Нидерландия като европейски лидер в областта на иновациите.

- (26) Въпреки че имат един от най-развитите пазари на рисков капитал в Европейския съюз, някои нидерландски стартиращи и разрастващи се предприятия срещат трудности при достъпа до финансиране. По-специално стартиращите предприятия се сблъскват с ограничения на предстартовия етап и впоследствие се затрудняват да постигнат успешно разрастване. Недостигът на рисков капитал на късния етап кара иновативните нидерландски дружества да търсят финансиране от чужбина или да преместват дейността си извън страната, като това ограничава капацитета на Нидерландия да превръща стартиращи предприятия в големи участници на пазара. Публичната подкрепа за стартиращите и разрастващите се предприятия досега включваше относително ограничени финансови ресурси и не беше предвидима. Нидерландското правителство обяви създаването на национална инвестиционна институция с акцент върху стартиращите и разрастващите се предприятия, която се очаква да започне да работи през 2028 г. Ефективното прилагане и непрекъснатият мониторинг обаче ще бъдат от решаващо значение. Ако не бъде преодолян, недостигът на финансиране би могъл да възпрепятства иновациите и дългосрочната конкурентоспособност, тъй като стартиращите и разрастващите се предприятия показват по-висок растеж на производителността в сравнение с други нови предприятия. Освен достъпа до финансиране, цялостната бизнес среда също играе важна роля по отношение на подкрепата за стартиращи и разрастващи се предприятия. Регулаторната сложност, административната тежест и несигурността в данъчната рамка могат да затруднят способността на дружествата да въвеждат иновации и да се разрастват. За да се справи с този проблем, Нидерландия би могла да се възползва от по-широкото използване на инструменти за финансиране, като например гаранции и структури на фонд на фондове, за да мобилизира капитал и да привлече институционални инвеститори. Националната инвестиционна институция би могла също така да спомогне за гарантирането на предвидимост на политиката и за намаляването на разпокъсаността.

- (27) Иновационната дейност в Нидерландия е силно концентрирана в големи, утвърдени предприятия, като трите най-големи дружества представляват около една четвърт от общите инвестиции в научни изследвания и развойна дейност през 2023 г., докато новите и малките предприятия допринасят само в ограничена степен. Въпреки сравнително високите равнища на цифровизация сред нидерландските МСП, продължава да съществува значителна разлика между малките и големите предприятия при внедряването на авангардни технологии, като изкуствен интелект и изчисления в облак. В резултат на това растежът на производителността се дължи предимно на утвърдени предприятия, а различията между предприятията в рамките на едни и същи сектори се увеличават. Налице са възможности за растеж на производителността чрез по-нататъшна цифровизация и иновации сред МСП. Нидерландското правителство обяви преразглеждане на схемата за данъчно облекчение в областта на научните изследвания и развойната дейност, за да я опрости и да разшири нейния обхват с цел стимулиране на по-малките и по-новите дружества да участват в дейности в областта на научните изследвания и развойната дейност. За по-нататъшно справяне с тези предизвикателства, Нидерландия би могла да приложи комбинация от фискални и нефискални мерки, включително ваучери и безвъзмездни средства за внедряването на цифрови технологии, данъчни стимули за инвестиции в модерни технологии и съобразено с нуждите обучение за повишаване на цифровите умения с цел насърчаване на внедряването на модерни технологии и укрепването на капацитета за иновации, особено сред МСП.
- (28) Нидерландия все още разчита в голяма степен на изкопаеми горива, въпреки че равнището на възобновяемите енергийни източници в електроенергийния микс на Нидерландия е над средното за ЕС. Въпреки че въвеждането на възобновяеми енергийни източници се ускори през 2024 г., през 2025 г. Нидерландия постигна малък напредък в това отношение, отчасти поради претоварването на електропреносната мрежа, нарастващите разходи във веригите за доставка на вятърна енергия от разположени в морето инсталации и по-ниското от очакваното търсене на електроенергия от промишления сектор. Същевременно крайното енергийно потребление (КЕП) се увеличи през 2024 г. спрямо равнището от 2023 г., като доведе до обръщане на тенденцията на намаление, наблюдавана от 2019 г. насам, независимо от намалението на КЕП в жилищния сектор. Това прави нидерландската икономика уязвима от промените в цените по света и възпрепятства прехода към екологосъобразна икономика. Поради това са необходими допълнителни усилия за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива и за подобряване на енергийната ефективност в Нидерландия, включително в сградите и промишлените процеси. Това би могло да включва мерки за намаляване на финансовите рискове в сектора на вятърната енергия от разположени в морето инсталации, за да се запази привлекателността на инвестициите в него.

- (29) Претоварването на електроенергийната мрежа продължи да се влошава, засягайки както селските, така и градските райони, както и преносните и разпределителните мрежи. Това възпрепятства прехода към чиста енергия, ограничава икономическата дейност и подкопава конкурентоспособността на Нидерландия. Справянето с претоварването на мрежата се извършва чрез комбинация от нарастващи инвестиции в мрежата и регулаторни инициативи, включително новия Закон за енергетиката. Въпреки тези действия претоварването на мрежата ще продължи да бъде голямо предизвикателство в краткосрочен до средносрочен план, поради което са необходими постоянно внимание и действия. Нидерландия би могла да се възползва от увеличаване на капацитета на своята преносна и разпределителна мрежа, прилагане и стимулиране на решения за гъвкаво предлагане и търсене на електроенергия, максимално увеличаване на междузоновата търговия с електроенергия в рамките на съществуващата трансгранична инфраструктура и допълнително опростяване на процедурите за издаване на разрешения за мрежите.
- (30) С оглед на решаващата роля на човешкия капитал за повишаване на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза, през 2026 г. Съветът препоръча на държавите членки да предприемат действия за спешно справяне със структурните предизвикателства, свързани с човешкия капитал, в областта на уменията и образованието и обучението, които възпрепятстват конкурентоспособността. Специфичните за държавата препоръки за 2026 г., отправени към Нидерландия, могат да допринесат за изпълнението на препоръката на Съвета относно човешкия капитал в Съюза.
- (31) Прекомерните нива на отлагане на азот, произтичащи главно, но не изключително, от интензивния селскостопански сектор, остават значително екологично предизвикателство, което оказва влияние върху икономиката на Нидерландия като цяло. Прекомерното отлагане на азот води до прекомерно наторяване и повишаване на киселинното съдържание на почвата и водните басейни, като същевременно поставя значителни ограничения върху издаването на разрешения за строителни дейности. Качеството на повърхностните и подземните води също продължава да буди безпокойство. За справяне на структурно равнище с прекомерното отлагане на азот от емитиращите сектори и за стимулиране на прехода към устойчиво селско стопанство, включително биологично земеделие, е необходимо изпълнението на конкретни мерки. По-специално Нидерландия би могла да се възползва от възприемането на земеделски практики, насочени към намаляване на замърсяването с хранителни вещества и пестициди и на емисиите на парникови газове.

- (32) Делът на гъвкавата заетост в рамките на пазара на труда, включващ както работниците на временни договори, така и самостоятелно заетите лица, остава висок – 35,4% в Нидерландия, което е много над средното равнище за ЕС от 20,6%. Въпреки че известна степен на гъвкавост подпомага икономическата приспособимост, широкото използване на гъвкава заетост задълбочи сегментацията на пазара на труда (т.е. разделянето на пазара на труда на различни категории работници с различни равнища на сигурност на работните места и/или достъп до социални и други обезщетения). Уязвимите групи, като например работниците с по-ниски нива на умения и хората с мигрантски произход, са непропорционално засегнати, като често са изправени пред несигурни условия на заетост, включително ограничен достъп до обучение и развитие, неадекватна социална закрила и по-висок риск от бедност сред работещите и социално изключване. Тези предизвикателства не само изострят неравенството във възможностите, но и подкопават дългосрочната производителност. За да се повиши защитата и да се създадат по-равнопоставени условия за служителите, правителството напредва с пакет от реформи, насочени към намаляване на стимулите за самостоятелна заетост и гъвкава заетост. За тази цел бързото въвеждане на задължителна застраховка за инвалидност за самостоятелно заетите лица и предоставянето на по-голяма степен на сигурност на работното място за работещите при гъвкави трудови договори са от решаващо значение.

- (33) Недостигът на работна сила и умения продължава да бъде основно предизвикателство в Нидерландия, което засяга секторите, свързани с двойния преход, и обществените предизвикателства като здравеопазването, образованието, технологиите и ИКТ. Недостигът на работна сила продължава да се обуславя от структурни фактори, като например високото търсене в сектори с ниска производителност и липсата на предлагане поради ниския среден брой отработени часове, застаряването на населението и бавния растеж на работната сила. Въпреки че потенциално създава стимули за иновации, които намаляват разходите за труд, трайният недостиг рискува да възпрепятства растежа на производителността и конкурентоспособността. В Нидерландия делът на участие е голям, но е налице неизползван трудов потенциал сред хората с мигрантски произход и работниците на непълно работно време, особено жените. Подобряването на равновесието между професионалния и личния живот, включително чрез по-добър достъп до финансово достъпни грижи за деца и привличане на таланти в професии, при които има непрекъснат недостиг, може да спомогне за увеличаване на предлагането на работна сила. Налице са различни възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация, но хората в маргинално положение на пазара на труда се възползват от тях само в ограничена степен. Продължават да съществуват предизвикателства, свързани с качеството на работните места и условията на труд за мобилните работници и работниците мигранти, особено в трудоемките сектори, които разчитат на гъвкави схеми на заетост. Мерките на политиката по отношение на търсенето биха могли да се съсредоточат върху преодоляването на структурните движещи сили на трудоемките сектори с ниска производителност, като същевременно се насърчават секторите с висока добавена стойност и секторите, свързани с обществените предизвикателства, като например образованието, здравеопазването и екологичния и цифровия преход, и се насърчава междусекторната мобилност.
- (34) Спадът в основните умения на студентите в Нидерландия представлява риск за конкурентоспособността на икономиката и за резултатите на пазара на труда. Броят на учениците със слаби резултати по математика, природни науки и четене рязко се е увеличил през последното десетилетие. Равнопоставеността в образованието продължава да бъде предизвикателство, като слабите резултати са значително по-високи сред учениците в неравностойно положение, отколкото сред техните връстници. Нидерландия би могла да засили целенасочената подкрепа за училищата с по-слаби резултати, родените в чужбина ученици и учениците с мигрантски произход. Недостигът на учители намаля, но остава значителен и оказва въздействие върху резултатите от обучението на учениците. За да направи учителската професия по-привлекателна и да спомогне за привличането и задържането на учители, Нидерландия би могла да подобри условията на труд и кариерното развитие, включително чрез намаляване на административната тежест за учителите и стимулиране на по-разнообразни кариерни пътеки.

- (35) Нидерландия е изправена пред структурни предизвикателства при разработването на достатъчно широка база от умения в областта на НТИМ. Въпреки силното участие в професионалното и висшето образование, делът на завършилите висше образование в областта на НТИМ и ИКТ остава сравнително нисък и на двете равнища на образование, което все повече ограничава производителността. В резултат на това продължава да съществува недостиг на технически професии, особено в сектори като строителството, енергетиката и производството, които са от решаващо значение за екологичния и цифровия преход, където търсенето на специализирани умения продължава да надвишава предлагането. Жените продължават да бъдат значително по-слабо представени в областта на НТИМ, като учениците с мигрантски произход е по-малко вероятно да следват пътеки в областта на НТИМ и са засегнати в по-голяма степен от незадоволителни резултати по отношение на основните умения. Тези различия са свързани със стереотипите, свързани с пола, и по-широките неравенства в образованието, включително пропуските в резултатите и достъпа до възможности за групите в неравностойно положение. Справянето с тези проблеми изисква целенасочени механизми за подкрепа и подобрен достъп до професионално ориентиране, за да се насърчи по-широкото участие в пътеките в областта на НТИМ. Повишаването на приобщаващия характер и привлекателността на тези области е от съществено значение за разширяване на резерва от таланти, намаляване на недостига на умения и гарантиране, че Нидерландия може да отговори на променящите се изисквания на пазара на труда.
- (36) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, през 2026 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите ПВУ, за да изпълнят препоръката от 2026 г. относно икономическата политика на еврозоната. За Нидерландия препоръка 1 спомага за изпълнението на първата, втората, третата и петата препоръка относно еврозоната, препоръка 2 спомага за изпълнението на четвъртата препоръка относно еврозоната, препоръки 3 и 4 спомагат за изпълнението на седмата препоръка относно еврозоната, а препоръка 5 спомага за изпълнението на петата препоръка относно еврозоната,

ПРЕПОРЪЧВА на Нидерландия да предприеме през 2026 г. и 2027 г. следните действия:

1. Да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета на [дата]. Да увеличи общите разходи и готовност в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивостта на обслужването на дълга и ефективността на разходите и постепенно адаптира бюджета, за да поддържа структурно по-високи разходи за отбрана. Да гарантира, че мерките, предприети за смекчаване на въздействието на покачването на цените на енергията, са временни и насочени към защита на уязвимите домакинства или към задоволяване на нуждите на енергоемките предприятия, запазват стимулите за икономии на енергия, и че фискалните разходи за тези мерки са съвместими с поетите ангажименти по фискалната рамка на ЕС. Да хармонизира данъчното облагане на различните видове доходи от имущество, включително постепенно премахване на приспадането на лихвите по ипотечните кредити. Да приеме и изпълни мерки за премахване на пречките за строителството на нови жилища, като опрости планирането и процедурите за издаване на разрешения. Да подкрепи развитието на финансово достъпен частен сектор за отдаване под наем, включително чрез рекалибриране на регулираните наеми. Да се справи с очакваното увеличение на разходите за дългосрочни грижи, свързани със застаряването на населението, като повиши разходната ефективност на системата.
2. Да осигури непрекъснатост на реформите и инвестициите, осъществявани в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост. Да поддържа темпа на изпълнение на програмите по политиката на сближаване, като се основава, когато е целесъобразно, на преразпределението към стратегическите приоритети и възможностите за гъвкавост, договорени в контекста на междинния преглед на рамката на политиката на сближаване.
3. Да повиши интензитета на публичните и частните научноизследователски и развойни дейности чрез насочване на подкрепа към инвестиции в ключови стратегически технологии и към регионални екосистеми за иновации. Да се справи с недостига на финансиране за стартиращи и разрастващи се предприятия, включително чрез предоставяне на стимули за привличане на институционални инвеститори. Да осигури подкрепа на МСП за иновации и внедряване на нови технологии.
4. Да намали общата зависимост от изкопаеми горива чрез ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници и подобряване на енергийната ефективност, особено в сградите. Да намали претоварването на електроенергийната мрежа чрез увеличаване на капацитета на преносната и разпределителната мрежа, прилагане на решения за гъвкавост, максимално увеличаване на междузоновата търговия и допълнително опростяване на процедурите за издаване на разрешителни. Да приложи структурни мерки за ефективно справяне с прекомерното отлагане на азот и влошаването на качеството на водата, като се обърне специално внимание на устойчивото селско стопанство.

5. Да приеме и въведе мерки за намаляване на стимулите за използване на гъвкави или временни трудови договори. Да преодолее недостига на работна ръка и квалифицирани кадри, включително чрез оползотворяване на недостатъчно използвания трудов потенциал и чрез по-целенасочено прилагане на мерки за повишаване на квалификацията и преквалификация. Да насърчава преразпределението на труда към сектори с висока производителност и сектори, свързани с обществените предизвикателства, като същевременно се подобряват условията на труд и живот на мобилните работници и работниците мигранти. Да подобри основните умения на учениците, включително чрез повишаване на привлекателността на учителската професия и чрез предоставяне на съобразена с нуждите подкрепа на училищата в неравностойно положение. Да насърчава участието в програми в областта на НТИМ.

Съставено в Брюксел на ... година.

За Съвета
Председател
